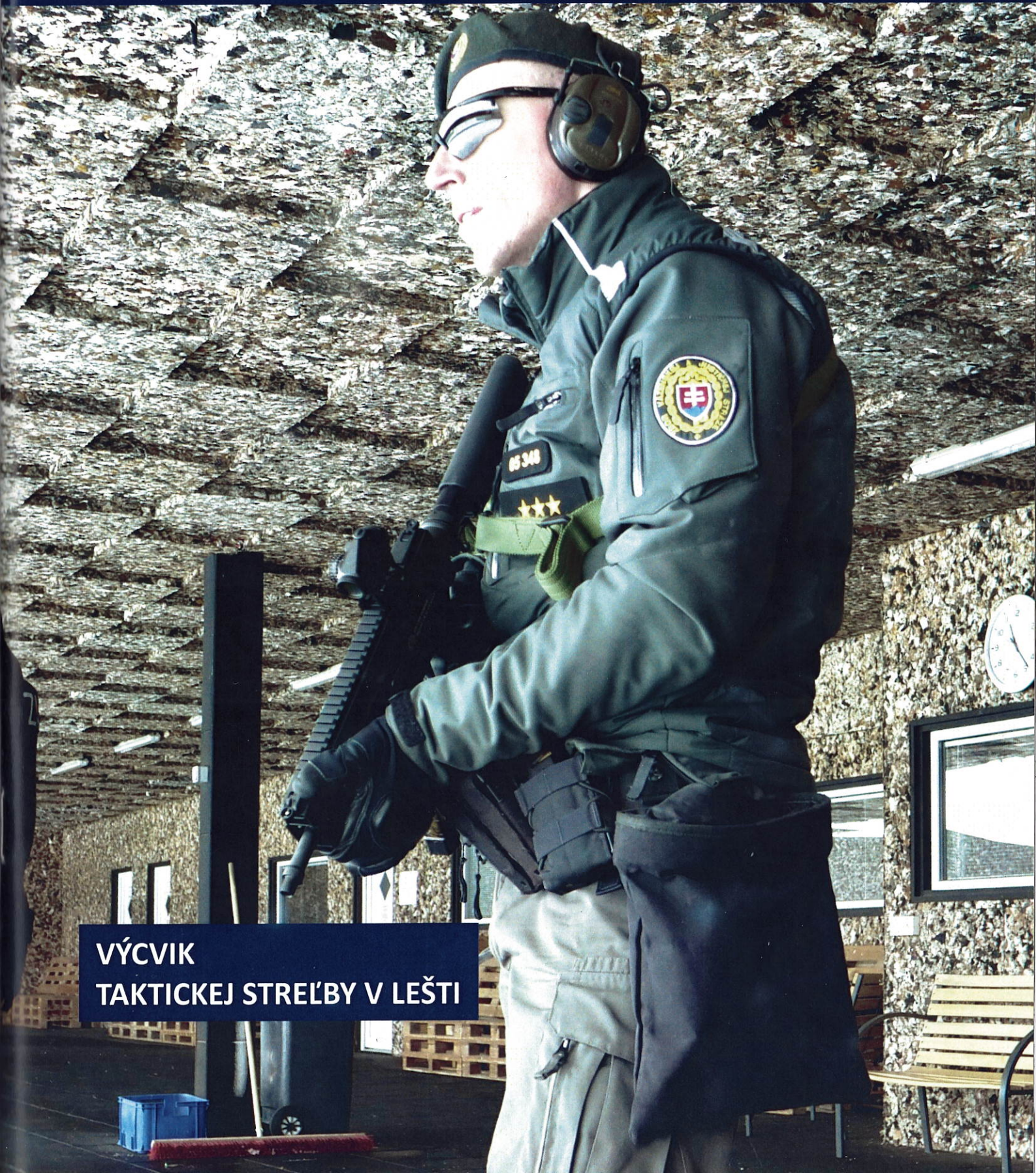

SLOVENSKÉ VÄZENSTVO

4. ročník 1/2022

ISSN 2644-5816

**VÝCVIK
TAKTICKEJ STREĽBY V LEŠTI**

ZAMESTNÁVATEĽ BEZ PREDISUDKOV

Predsudky a obavy voči väzneným osobám sú do istej miery vlastné každej spoločnosti. Negatívne vnímanie odsúdených osôb majoritnou spoločnosťou môže mať z hľadiska naplňania ich potrieb a uplatnenia sa v živote závažné dôsledky. Nie je to inak ani v oblasti zamestnania, kde sa na tieto osoby pozerá ako na „ťažkých recidivistov“. Samotná recidíva je jav, ktorý je potrebné riešiť vo viacerých rovinách, či už je to prevencia, legislatíva alebo primárna rodina. Je preto pridanou hodnotou, ak sa do tohto procesu pozitívne zapojí akákoľvek sociálna skupina, subjekt ako časť spoločnosti.

Iba samotné umiestnenie do výkonu trestu sa z hľadiska znižovania recidívy neosvedčilo. Bolo teda potrebné zvýšiť efektívnosť spôsobu zaobchádzania s odsúdenými tak, aby k opakovaniu trestnej činnosti nedochádzalo.

Súhrnom rôznych odborných intervencií, napr. skupinových aktivít a zmenou individuálneho zaobchádzania s väznenou osobou sa darí minimalizovať riziko recidívy, a to aj vďaka národnému projektu Šanca na návrat (NP ŠNN).

Prizonizované osoby, ktoré boli umiestnené vo výstupnom oddiele (VODD) NP ŠNN, sa vracajú do spoločnosti s plánom riešiť svoju životnú situáciu. K tomu, aby sa ich plány naplnili, je potrebné zabezpečiť efektívne prepojenie penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti.

Takýto VODD bol zriadený aj v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice, v ktorom pracuje s odsúdenými odborný tím v zložení: sociálny kurátor – metodik Matúš Mráz za Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré je partnerom v tomto projekte, sociálny pracovník Michal Kunc a psychológ Vladimíra Majerníková.

Penitenciárna starostlivosť, ktorá je odsúdeným poskytovaná, zahŕňa aj riešenie otázky zamestnania. Je jednou z kľúčových oblastí znižujúcich recidívu týchto osôb pri návrate do spoločnosti. Tejto problematike sa odborný tím VODD venuje nielen v rámci základného balíka, resp. základného resocializačného programu a skupinových aktivít, ale aj individuálne.

Uplatniť sa na trhu práce je pre trestanú osobu veľmi komplikované. Sociálny kurátor – metodik odsúdenému sprostredkuje nielen pracovné ponuky z internetových portálov, ale aj

ponuky získané z oddelenia služieb pre občanov z jednotlivých úradov práce. Odsúdení, ktorí prejavili záujem zamestnať sa po prepustení z výkonu trestu, si môžu vybrať pracovnú pozíciu, ktorá zodpovedá ich vzdelaniu, schopnostiam, zdravotnému stavu a pracovným skúsenostiam.

Prepájaníu penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti s dôrazom aj na oblasť zamestnania sa venuje najmä sociálny kurátor – metodik. V procese poskytovania tejto pomoci sa zameriava na vytvorenie spolupráce so zamestnávateľom, ktorý by za dohodnutých podmienok zamestnával trestanú osobu. Bohužiaľ, aj dnes sa stále stretávame s predsudkami, ktoré nemajú racionálne opodstatnenie a zbytočne tak sťažujú odsúdeným prístup k zamestnaniu (napr. striktné odmietanie už počas telefonického informovania sa o pracovnej ponuke zamestnať trestanú osobu, alebo odmietanie z dôvodu rasového pôvodu). Zo strany sociálneho kurátora – metodika boli v praxi oslovení viacerí zamestnávateľa, ktorí odsúdeného, napriek jeho potrebnému vzdelaniu, odmietli zamestnať, alebo

mu ani neponúkli možnosť zúčastniť sa pracovného pohovoru, aj keď nepožadovali v popise podmienku bezúhonnosti.

Po dôkladnom preskúmaní trhu práce kontaktoval sociálny kurátor – metodik významného zamestnávateľa v rámci Košického kraja, a to spoločnosť KOSIT, a. s. s celoslovenskou pôsobnosťou. V krátkom časovom období sa zrealizovalo pracovné stretnutie odborného tímu VODD s riaditeľkou pre administratívu a ľudské zdroje Annou Laurincovou a s vedúcou oddelenia ľudských zdrojov Janette Sanislovou za prítomnosti zástupcu vedúceho oddelenia výkonu trestu Petra Dojčáka. V rámci stretnutia v sídle spoločnosti v Košiciach boli nastavené podmienky spolupráce a spoločne naplánované pracovné stretnutie s odsúdenými zaradenými vo výstupnom oddiele ústavu Košice.

Koncom októbra 2021 sa v košickom ústave uskutočnilo pracovné stretnutie za prítomnosti zástupcov spoločnosti KOSIT, a. s., odborného tímu a pozvanie prijali aj sociálne kurátorky pre plnoleté fyzické osoby z ÚPSVaR Košice-okolie, s ktorými odborný tím aktívne spolupracuje. Kurátori pre plnoleté fyzické osoby pomáhajú klientom z výkonu trestu odňatia

slobody s adaptovaním sa do spoločenského života a v rámci spolupráce so sociálnym kurátorom – metodikom nadväzujú na úlohy, ktoré si klient stanovil a na ktorých pracoval už počas zaradenia vo výstupnom oddiele. Jednou z týchto úloh je aj pomoc s uplatnením sa na trhu práce.

Počas pracovného stretnutia zástupcovia spoločnosti KOSIT, a. s. bližšie predstavili 12-tim odsúdeným spoločnosť, jej zameranie, podmienky spolupráce, pracovné pozície či benefity, ktoré zamestnávateľ ponúka. Na záver stretnutia bol vytvorený priestor na diskusiu a boli zodpovedané otázky odsúdených. Odsúdení sa najčastejšie informovali o výške mzdy, spôsobe jej výplaty, možnosti práce nadčas, či nároku na ochranné pracovné pomôcky.

Prvým krokom k spolupráci so spoločnosťou KOSIT, a. s. je prejavenie záujmu odsúdeného zamestnať sa, keďže ide vždy o jeho slobodné rozhodnutie. Zamestnávateľ ponúka uplatnenie v pracovných pozíciách zmetač, závozník a vodič. V minulosti sa, žiaľ, stalo, že zo strany odborného tímu bol kontaktovaný zamestnávateľ po prejavenom záujme odsúdeného pracovať, ale napriek prvotnému záujmu, ktorý odsúdený verbalizoval, sa na pracovný pohovor nedostavil. Veľký dôraz je preto kladený na zistenie skutočnosti, či nejde zo strany odsúdeného o účelové správanie. V rámci tejto pomoci sa v ústave Košice osvedčila pomoc odsúdenému v smere, že životopis, ktorý si odsúdený zhotoví, je konzultovaný s odborným tímom a prípadné chyby a nedostatky sú korigované. Následne je životopis spolu so žiadosťou o prijatie do zamestnania zaslaný priamo zamestnávateľovi. Počas zaradenia do výstupného oddielu sa odsúdený zároveň zúčastňuje interaktívneho nácviku pracovného pohovoru.

Spoločnosť KOSIT, a. s. vznikla 21. marca 2001 v Košiciach. Od iných zamestnávateľov sa líši svojím sociálnym prístupom k zamestnancom vo forme sociálnej inklúzie. Zriadila sociálny fond (SF) a komisia SF rozhoduje o poskytnutí sociálnej výpomoci zamestnancovi, ktorý sa dostal do ťažkej životnej situácie (napr. pri povodniach ako podpora pri obnove nehnuteľného majetku a pod.), sirotám po zamestnancovi spoločnosti, vdove alebo vdovcovi po zamestnankyni spoločnosti. Spoločnosť poskytuje aj finančné pôžičky zamestnancom podľa účelu ich žiadosti.

Generálny riaditeľ spoločnosti KOSIT, a. s. ešte nad rámec sociálnej výpomoci poskytovanej zo SF a pôžičkám rozhoduje o poskytnutí iných finančných príspevkov zamestnancom, ktorí sa ocitli v ťaživej životnej situácii (napr. pri chorobe a pod.). Takýto prístup k zamestnancom tak často nevidieť a mohol by byť inšpiráciou aj pre iné spoločnosti.

Samotná recidíva ako jav, na ktorý má vplyv množstvo faktorov, môže mať klesajúcu tendenciu aj vďaka takejto spolupráci a uplatneniu sa na trhu práce. Je rozhodne pozitívnym príkladom dobrej praxe a sme radi, že sa spoločnosť v nazeraní na trestané osoby mení.

Matúš Mráz

